

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, szombat, november 6

Tizedik évfolyam.

CZÉL ÉS ESZKÖZ.

(L—t.) A delegációkat, mint intézményt, kritizálja az „Ellenzék” s kihozza következtetéseit rendben, hogy a közösen érdeklő ügyek elintézésére hivatott országos bizottságok államunk függetlenségét semmisítik meg s a törvényhozás leglényegesebb teendőit véve ki az ország törvényhozó testületének kezéből, ez által illusióriussá válik hazánk függetlensége.

Mindenek előtt jegyezzük meg jól s ne feledjük el, hogy még ha így tesszük is föl a kérdést, még akkor is meg van a magyar országgyűlés törvényes joga a delegációk által megszavazott összegek megtagadására s a közös kiadások quótáját ép úgy törölheti a költségvetés rovatából, mint a hogy leszávathatja ezt a pénzügyminisztert vagy ezt a belügyért egész előirányzatával.

Persze, ehhez is, ahoz is, megkívánatik a képviselőházi többség, a mi ez idő szerint nincs meg, de meg van lehetősége törvényesen biztosítva annak, hogy a magyar törvényhozás megtagadja a közös hadügyér által követelt s a delegációk által helyesnek tartott hadjuttalékot, a krakkói, polai erődítvények költségeit s az egész közös költségvetést. Nem áll tehát az a föltevés, hogy ne a magyar országgyűlés szavazná meg, vagy esetleg tagadná meg a közös szükségletek fedezetét s így e leglényegesebb alkotmányi jog végpontjában való gyakorlása tényleg a monarchia két tényezőjének népképviselőitől van.

Megolvashatja ezt bárki közügyeink intézéséről szóló törvényeinkben s ha még a tanulatlan kihágó sem védekezhetik avval, hogy nem ösmerte a törvényt, annyival kevésbé teheti ezt a literatus journalist, ki itélmi — akar eleve — és holtak fölött s új rendjét akarja a világ folyásának, czikkei által, megteremteni.

De a midőn a közösen érdeklő ügyek elintézésére hivatott országos bizottságok intézményéről van szó, a dolog lényege nem a bizottságok ilyen, vagy olyan összeállítás, nem az, hogy hány delegatus tanácskozik, sem az, hogy mily eljárás mód szerint történik ebben, vagy abban az esetben a szavazás, hanem az: ha vannak-e a monarchia két alkotó részét közösen érdeklő ügyek? Ha vannak:

A KELET TÁRCZÁJA.

Egy havi angaria.

A terhes adók fölött panaszokdó földbirtokosok meglehetősen keserűen szótak, nekünk hivatalnokoknak, szemükre vetni, hogy mi az állami élet heréi vagyunk, minden hónap első napjára biztosra dolgozunk — a mennyiben ugyan dolgozunk s a nép, az istenadta nép, azért attatja véres-verejtékek mostoha földjét, hogy mi egész nyugalommal mutathassak be primán fizetési ilyintek az adóhivatalnál.

Minden megillető tisztelet az edes anyaföld munkásai iránt, sőt, ha szabad, avval az őszinte vallomással is szolgálhatunk nekik, hogy, a mi minket illet, résztunkról épen nem irigylejtünk helyzetük, melyben egyáltalán nem urai sorsuknak, mert bár a legszorgalmasabban ugarolnak, kevernek és szántanak, vetnek és boronálnak, gyomlálnak és kapálnak, aratnak és takarítanak — a fagy és éger, szárazság és eső, dör és rozsdá, jégverés és százféle calamitis abszolút zsarnoksággal szól munkájuknak közbe. Sőt ha mind-ebből semmi be nem következik is, csak az kell, hogy Románia, vagy Krimia téire beköszönjön az áldás: mind hiába rendelkeznek értékesíthető fölösleggel, az árak serpenyőjének csokily súlyát a dusan omlott szem garadái sem bírják alabillenteni.

Ennyi őszinteség, azonban, talán, följogosít bennünket is az érem másik felének is fölmutatására s ha a gazda panaszt panaszra halmoz a mi irigylendő helyzetünk fölött, ám szabadjon ez egyszer nekünk is elmondanunk a mi panaszainkat, magoknak a gazdáknak bocsátván igazságos ügyünket bírálata alá, nem is méltanyosságunkra, csak épen igazságérzetükre bízva.

módját is kell találni elintézésüknek; ha nincsenek: természetesen külön kell választani Ausztria és Magyarország hadseregeit s a mostani egy helyett, tartani kell kettőt; ha nincsenek: természetesen külön kell választani Ausztria és Magyarország külképviseletét s a mostani egy diplomácia helyett, tartani kell kettőt, mindkettőt a két külön törvényhozásból kikelt kormánytól vevén utasításait, mindkettőt a két külön pénzügyminiszter tárczájából huzván fizetését; s ha nincsenek a két alkotó részt közösen érdeklő ügyek: teljesen fölösleges a közös pénzügyminiszter, mert a monarchia két felének nincsenek közös adósságai, mert a két félnek nem szükségképp kell egy pénzládanak lennie, mert a két fél két bankja és vámterülete esetleg egymás ellen is intézheti sakkhúzásait.

A delegációk, a közös miniszteriumok, a közös bank és vámterület, tehát, nem cél, hanem eszköz; eszköz arra, hogy a monarchia két felét közösen érdeklő ügyek elintéztetést nyerhessenek. A ki tehát a fenálló közjogi viszonylatot akarja támadni, ne az elintézés módzataira szolgáló eszközöket, hanem azt a célt támadja meg, melynek megoldására ezek az eszközök szolgálnak. Mutassa ki, hogy nincsenek közös ügyeink, s hogy Európa államai sorában biztonságban és jobban megállhat az Ausztriától elkülönült Magyarország. Mutassa ki, hogy az elkülönített magyar hadsereg és külképviselet csekélyebb terheket fogna a magyar költségvetésre róni és hogy nagyobb biztosítékot fogna nyújtani a 7 millió magyar államának magyar, független, gazdag, művelt és hatalmas voltában való fennmaradására, mint nyújt a mai szövetség.

Mi történet-könyveinkből úgy tanulunk s atyánktól is, hogy a monarchia, hogy a közös fejedelem alatti kapcsolat háromszáz éves átka épen az volt, hogy a tényleg meglevő közügyek elintézésének módja törvényesen megállapítva nem volt s az 1867-iki alkotások áldását épen abban látók és látjuk, hogy a tényleg fennálló viszonyokat törvényes határozmányok korlátai közé szorították. Ne e formákat, mint eszközöket, hanem a lényegét, mint célt, támadja meg az, ki a közjogi viszonylatot változtatni akarja, az összeköttetést Ausztriával; s ennek megszüntével, megszűnik aztán az összeköttetés minden consequentiája: közös-

Ime épen ma, november negyedikén, értük meg végét a hónap elején való tatár- akarom mondani kontó-járás, meg az őszi vásár verejtékes napjainak. Épen kinálkozik az alkalom egy rövidke litania elmondására s ha a rövidből beszuszul, az is csak mellettünk szól.

A kontó-járáásra nincs miért sok szót vesztegetnünk. Nem a mi kizárólagos privilegiumunk, bár házi szükségünk sokkal több ága kényszerít bennünket a hitel civilisatorius jellegű igénybe vételére, mint az élés-kamra, granarium, kert, pince, akot, istálló, baromfi-udvar tulajdonosait. Ám azért ők is csak kapnak kontót s ők is elmondhatják Sz. Sándorral a fizetés ideje iránt kérdést tevő inasnak, hogy „avagy prófétá vagyok-e én?”

Engedjük el tehát kölcsönösen egymásnak a kontók kérdésének feszegetését — vajha ugyan-ezt tennék a kontó-küldők is. Hanem, a mi illeti egy ilyen novemberi vásár dolgát, hadd terjeszkedjék némelyeket önk igazságos bírálata elé.

Igy össze fordulva az idő, a kün szerzőgő zúz és szitaló kód közelebb szorít egymáshoz bennünket s az asszony, nemét jellemző finom tapintatával, ügyesen kilesi kissé kedvezőbb hangulatunkat, a legnagyobb szeretetreméltósággal arra használva föl beteket az a kinálkozó alkalom, hogy értésükre adja mi minden beszerzésben gyönyörködhetünk az áldott novemberi vásáron.

A lányok már iskolába járván, melegebb bujkára, muffra és kaponra szorultak; a fiúk téli eszima nélkül a torok-bajok veszélyének lennének kitéve s a nagyobbnaknak, örökségképp a kisebbekre szállott felsők helyett, ujakat kell készíttetni. Ugy is azt mondád, hogy a hazai ipart kell pártolni — épen most érkezett a brassai posztó újabb szállítmánya Demeterhez, itt a kedvező alkalom. Bizony a téli készítyüket, a fölborító lepeptyítvel ellátott sápkákat is elősőbban be lehetne most szerezni s a te fölöttöd sem soká

ügyek, közös kormányzat, közös delegatiók.

Es szerintünk nem a loyaltás kérdése ez. A közös uralkodóház magyar királysági jogát nem szükségképp tagadja meg az, a ki a külön vámterületet, külön bankot, külön hadsereget, külön diplomáciát követeli. Hanem kérdése az észszerűségnek, a legegyszerűbb matematikai calculusnak, az erő mechanikai mérlegelésének.

Az a Kossuth Lajos, kinek nevét a mi közjogi ellenzékünk oly kedvtelással használja kortes-zászlóul s ki szabadságharcunk egy szerencsésebb pillanatában a közös adósságok Magyarországra eső részét nem vala hajlandó 200 millió forintban elfogadni, a különszakadás elméletét odáig viszi, hogy 1849. ápr. 14-dike után hirdette a dunai confederatiót, hirdeti legújabbban az osztrák monarchia szételését, világtörténelmi absurditását, kimondva, hogy ennek a dynastianak alattvalója soha nem lesz.

Nem tudjuk, követi-e a mai közjogi ellenzék Kossuth Lajost idáig, sőt elismerjük, hogy ha a personalis unio pontjánál megállni elég kegyes: uralkodóházunk iránti loyaltását megőrizheti. De minden esetre ohajtandó volna, az elvek tisztázásának érdekében, őszinte megjelölése az álláspontnak, melyről a „független” Magyarországot kivívni akarják s mindenek fölött ohajtandó bebizonyítása annak, hogy a külön magyar hadsereg, külön magyar diplomácia kevesebb költséget okozna Magyarországnak és behívonyítás, avagy csak valószínűítétele annak, hogy az európai pénzpiacz hogyan fogadná a mostani közös adósságok elkülönítését, hogyan honorálná a külön Magyarországot váltóit, nem is említve a nemzetközi viszonylatok miként való alakulását.

Az álláspont ama tisztázása megvilágítaná azt a kérdést is, hogy a kortes-zászlóul, melyik Kossuth Lajos neve van fölírva, az-é, a ki a Szalay, Eötvös-féle parlamenti elmélet ellen küzdött; az-é, a ki az 1848-diki alakulatok fő-tényezője volt, vagy az-é, a ki 1849. ápr. 14-dikén hallatta Debreczenben hatalmas szózatát. S ez esetben tisztázódnék az a kérdés is, minő nyomatéka lehet az ex-istentiák tudományának tényezői életében

bíratja már kopottas dícsőségét. A seregvári győselesek is ilyenkor szótak legjobb szövetséget piacra hozni és soha olyan kapóra nem jötte az olesó beszerzés, mint épen most. Hát a szegediek szappanya, tarhonyája és paprikája! Mindjárt ott melletti kinája a kalotaszegi borsóját, babját, lencsét — jobb a stakeraninál; amodább a régi hagamját, bírsalmját s külön a te kedvedre: harieska-lisztjét; itt lesznek a szamosmentiek, egerbegyek müstrának való káposztáikkal, a gyönyörű murekkel, ezellerrel, petrezselyemmel, szemem szedett ezékáikkal — a mit te úgy szeretsz lelkeim! s hogy legyen mit esténként majszolnod: izes, leves feketé retkeikkel. Hát a kövendí omlos pityóka — neked író vajhoz, sült, s hát a szegény kicsinyeknek néhány véka alma és körte?

És mindezt oly tetszetős kis adagokban, kedélyes tréfák és elbeszélések közé illesztgetve be, tárja eléd, mint, a hogy az orvos málناسzóre becsipegetti chinin-oldatát s így áltatja betegét.

„Hallottad lelkem, az A-né fatumát — (bizony már fát is kell hozatnunk). Hát, képzeld csak, a nevenapjára gyönyörű lompos felöltővel állott elő s azt mondta, hogy a konyha-pénzből sporolta. (A konyha-kemenczénket is okvetetlen ujraként rakatunk, mert kiállhatatlanul füstöl). S a jó bolond hitte neki, míg D-né ki nem stította, hogy a széptevője fizeti a számláját. (Igaz, láttad, hogy a suszter elhozta a contót?) És így tovább, a vásár előtti napok minden estején.

Megérkeztek, aztán, az áldott vásár napja. Az asszonyt istenért se lehetne egész napon át akkor látni — sokadalom, lakodalom: nincsen akkor betegasszony — s ha pár percet hazajött is, csak azért történt, hogy lerakassa a mit vásárolt s újabb municióval lássa el tárczáját.

A férj csöndes resignatióval bukácsol kezet, az asszonyt istenért se lehetne egész napon át akkor látni — sokadalom, lakodalom: nincsen akkor betegasszony — s ha pár percet hazajött is, csak azért történt, hogy lerakassa a mit vásárolt s újabb municióval lássa el tárczáját.

A férj csöndes resignatióval bukácsol kezet, az asszonyt istenért se lehetne egész napon át akkor látni — sokadalom, lakodalom: nincsen akkor betegasszony — s ha pár percet hazajött is, csak azért történt, hogy lerakassa a mit vásárolt s újabb municióval lássa el tárczáját.

A férj csöndes resignatióval bukácsol ke-

az olyan idézeteknek, a minőket az „Ellenzék” ugyane száma „Gyöngyszemek”-ként közöl. Es alkalom nyílnék, továbbá arra is, hogy lássuk bizonyítékát annak, mi a nézete a közjogi ellenzéknek a célra nézve, mert ha egyszer tisztában vagyunk az elvvel: az eszközökre nézve nagyon könnyen megegyezésre juthatunk.

Lássuk hát előbb a czélt s csak azután az eszközöket.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága a Boszniában és Hercegovinában, továbbá a Lim területén álló csapatok és intézetek számára való 1881. évi rendkívüli szükségletet tárgyalta és hosszabb tárgyalás után mind a kilencz czímet elfogadta; névszerint 1. Pénzbeli élelmezési illeték 1,598,832 frt. 2. Természeti élelmezés és legénységi kőzetek 2,564,093 frt. 3. Lőbészerezés 54,000 frt. 4. Fegyver-ügy 12,000 frt. 5. Vonatszertű 161,150 frt. 6. Hadmérnöki és építészeti ügy 604,000 frt. 7. Rubázat, szerelet és ágyak 253,074 frt. 8. Egészségügy 255,120 frt. 9. Általános kiadások 835,731 frt. Összesen 6,338,000 frt.

Ezután tárgyalatván elfogadtatott a Lim területén álló csapatok szükségletére kért póttel 1,628,307 frt 43 kban.

A tárgyaláson jelen voltak a közös kormány részéről Bylandt gr. és Szilágyi József miniszterek, s az illető osztályfőnökök, a magyar kormány részéről Tisza Kálmán miniszterelnök.

A telkii apátság kőkebelezése a legközelebbi időben végebe fog menni. A cultusminiszter ezt az apátságot a pannonhalmi apátsághoz akarja csatolni azzal a kötelezettséggel, hogy jövedelméből egy gymnasiumot tartson fenn.

Államjósági bank. Tudvalevőleg Wahrmann Mór képviselő azon indítványt tette volt a képviselőház pénzügyi bizottságában, hogy értéket képviselő, külön bank állítsassék föl. Mivel ez indítvány a miniszterelnök és pénzügyminiszter helyeslésevel találkozott, ebből nem alaptalanul sejtetheti azt, hogy az eszme nem váratlanul merült fel a pénzügyi bizottságban, hanem már előbbi keletű, s a bizottságban történt előterjesztése előtt már megnyerte a hivatalos jóváhagyást. Mint a „N. Fr. Pr.” értesül, már komolyan foglalkoznak is ez államjósági bank létesítésének kérdésével, s állítólag egy a sportkörökben is igen ismeretes képviselő, ki jelenleg a delegatio tagja, áll a mozgalom élén. Az eszme, hogy az állami jóságok államgazdasági czélokra értékesíttessenek, már meglehetősen

resztül a természetes káposzta fejeken, sárga-répa garadákban; áttöri magát valahogy a petrezselyem halmokon, hogy belebotoljon a pityókák zsákokba. Ijedten ugrik félre s majd rátafos az összekötözött lábú csirkékre, pulykákra — melyek olyan szépek, olyan olesók voltak, hogy lehetetlen volt meg nem venni. Egyáltalán minden olyan jutányos vala, hogy esupa ajándék. Bezzeg a szomszéd mindent drágábban vásárolt, mert nem tud olyan derekasan alkudni. Egy kis pogácsát is csak kellett hozni a gyerekeknek, nő meg ezt a pár kedves kis játékot — targonezat, ostort a fiúknak; hadd futkározzanak kün a szabad levegőn, cserép-edényeket, főző készületet a lányoknak, hogy tanuljanak bele jövő hivatásukba. Ez a néhány kis kendő milyen jó lesz káporának, udvarra, hova s hogy egy darabig szükség se legyen, ezt a vég vásznat is meg kellett venni a házalótól; olyan mint a bőr, eltart világ végeig s még akkor is meg lehet fordítani. Maga az árus mondotta, hát csak igaz.

S mikor már azt hinnéd, no, hála istennek, csakhogy már ezen is tul estünk, másnap, a vásár utáni napon, igazi Machiavell-szerű piffikával sugja meg asszonyod, hogy az el nem kelt holmiból fele áron lehetne még egyet-mást beszerezni s következnek az utó-hadjárat, — míg te akkor alig tudod az élet-biztosító, a könyvek, kihordó ostromait pár tiszessel visszaverni, és a conservatoriumi, dalegyleti, casinói, muzeum-egyleti, orvos természetudományi társulati, nőegyleti, árvaházi, pályó-bérleti, angol társalgó-köri s isten tudja mi mindenféle nyugtárványokat honorálni.

És még ezzel sincs mindennek vége. Délután júnokk rendre a cselédok, benlevő bérlők terhére mindenik praesental egy-egy névre szóló utalványt s ha még egy kis „barátságos” tartozás, vagy épen váltó-njtás is terhelő lelkiismeretted — sirva nézhetsz annyifölül felpanaszolt

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések elölveznek:

Bécsben: Oppellik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasensteint et Vogler (Wallischgasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasensteint et Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapest Szervitátor 3. sz.

Nyitlótéri cikkek

garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

régi, s midőn a lebegő adósság convertálását vették számdékba, e czélra egy államjósági kölcsönt akartak fölvenni. Akkor az aranyrende árfolyamának kedvező alakulása fölöslegessé tette e tervet, jelenleg azonban jobbnak látja a kormány a mezőgazdasági birtokokat végképen eladni.

KÜLFÖLD.

Az ujszerb miniszterium programjáról a mai lapokban figyelemreméltó közléseket olvasunk.

Az új kabinet — mint írják — teljesen a fiatal-konzervatívek tagjaiból alakult, s programja igen messze terjedő szabadelvű-konzervatív jelleggel bír. A programban a legelső helyet a külügyi reformok foglalják el, de azt mondják, hogy alkotmány-változtatás nincs kizárva, mely a két kamara-rendszer behozatalára s az egyesítési és társulati jog megszorítására irányul. Együttal azonban a községi autonomia bővítése és a sajtószabadság is fel van véve az új kabinet programjába.

A mi a külügyi politikát illeti, az új kabinet törekedni fog a hatalmak barátságát Szerbia iránt biztosítani s különösen Ausztria-Magyarországgal szemben kész a kabinet minden oly concessióra, mely Szerbia valódi érdekeivel egybehangzik. Hogy a fenforgó nehézségek megoldtessenek, az új miniszterelnök személyesen szándékozik Bécsbe menni. Milán fejedelem és az új kabinet teljesen egyetértének abban, hogy a bécsi külügyi hivatalnak engedmények teendők, de várnak bizonyos engedményeket Ausztria-Magyarország részéről is. Mijatovic azt hiszi, hogy Bécsben oly megállapodásokat fog létesíteni, melyek mindkét félre nézve kedvezők.

Minthogy a skupstina ülészeke kilencz hét mulva véget ért, már legközelebb megállapittatnak a választások. Az új kabinet elhatározta, hogy általános amnesztiát eszközöl ki minden politikai vétségekre nézve és lehetséges

Dervis pasa Skutariba érkezett.

A montenegrói kormány jelentést kapott; hogy az albánok Gusinjeben s Kolasinban fenyegető magatartást tanúsítanak. Különben az albán liga főnökei kijelentették Riza pasának, hogy „Montenegrót átengedik, ha a mohamedánok jogai s biztonsága garantiroztatik.

Anglia, a keleti ügyek és a hatalmak. A „Standard”-nak ezeket írják Bécsből: Gladstone utolsó javaslatai nem foglalnak magukban közeledést a konservatív hatalmak:

primabeli angariád után. (Mint a kegyes férfi olvasó láthatja, itt bizony el van hallgatva egy pár olyan posító, melyet az ember az asszony háta mögött szokott kiegyenlíteni.)

No's tisztelt gazdák, testvéreim a panaszkodásban és teherhordásban, szójatokat, ha van bennetek egy mákszemnyi igazságérzet, épen olyan nagyon irigylésre méltónak tartjátok-e nekünk, városiaknak s máról holnapra a piaconról élő primásoknak a sorsát? Vajjon, erősen nagyfoku szemérmelenség volna-e tőlünk, tisztviselőktől, ha alázatos folyamodással járulnánk pápához, országgyűléshez, hogy a kalendáriumot kiigazítsák s legalább így a téli hónapokba vagy bár novemberbe két primát illesszenek be; de nem olyképp, mint a hogy a színészeknek, böles előrelátással, havi fizetésüknek csak felét adják elején kezükbe s a másik felét 16-ára tartogatják nekik, hanem a hónap minden jogainak és minéműségének teljes épségben tartásával.

A miniszterium csakugyan megtehetné, hogy enquete-et hívjon össze a kérdés megbeszélésére s meg vágyók győződve, hogy, ha a tagok közt néhány gazdát is kihallgatnának, azok sem nyilatkoznának a mi igazságos ügyünk ellen.

Ajánlom szerény indítványomat az illetők figyelmébe.

E-n.

Miss Leona,

a puszták tündére.

Fagnhő Gyujtó Izabellától.

(Folytatás.)

Régén, sok évvel ezelőt — mert tíz év nagyon sok idő egy ifjú leány életében, bár ama tisztes hölgy külsején legfőbb annyi változatot, hogy simára fésült fekete haja közö néhány fehér szálát vegyített — Korádné, egy vidéki város leányiskolájának általános tisztelt

Ausztria-Magyarország és Németország keleti politikájához, ellenkezőleg a görög kérdés szabályozására oly javaslatokat tesz, hogy az ember azt hinné, miszerint még most is feltétlenül háborút akar indítani Törökország ellen. Ezen Gladstone-féle javaslatok visszautasítása is bizonyos, mert Német- és Ausztria-Magyarország szigorúan ragaszkodnak ahhoz, hogy a dülcignói ügy elintézése után Törökországnak idő engedtettsé a reformok végrehajtására, — a görög kérdés pedig a porta és Görögország közti egyenes tárgyalások után békésen intézendő el. Görögország pedig legokosabban eszelezkedik, ha beéri a „részteljesítéssel“, mire Németország és az osztrák-magyar monarchia dolgoznak. A berlini konferencia, a mit nem lehet eléggé ismételni, a görög követelések maximumát állapította meg, de minden kötelezettség nélkül azok teljesítésére. Ezen nézetben van Francia- és Oroszország is, mig Oroszország álláspontjáról ez ügyben még semmi bizonyosat sem lehet tudni, minthogy Gladstone még eddigelé nem tett Oroszország irányában határozott nyilatkozatot a felől, hogy a török-ellenes jegyzékváltást minő mérvben hajlandó támogatni esetleg — tettek által is. Jól értesült körökben azt hiszik azonban, hogy Gladstone félve az angol közvélemény teljes megváltoztatásától, nem fog merni a tettek mezejére lépni, hanem békésen türendi politikájának harmadik fázisát is, mint tette az első és másodikikat.

Jól értesült körökben határozottan állítják, hogy ama lépések, melyeket Ausztria-Magyarország a pillanatban Szerbia ellen tesz, már előzetesen megbeszéltek Friedrichruhében Haymerle és Bismarck között, mikor is megállapították főbb vonásaiban az egész keleti kérdésben követendő politika.

BELFÖLD.

Medgyes, 1880. nov. 4.

(Tűjárás: hővmérő 0 alatt 12 fokon. — A fa drágasága. — Métérmérték mellőzése. — A szász befolyás Nagy-Sebenből. — Bortermésről.)

Tekintetes Szerkesztő úr! Ugy látszik, az idő kiköszönt szokott kerékvágásából, mert meg ezelőtt november meglehetősen enyhe időjárással köszöntött be, az ideit meg akar győzni bennünket arról, hogy tud ő oly csipős is lenni, mint december. Október a legszebb enyhe estével végződött, november pedig akkora hideg reggelrel köszöntött be, hogy a hővmérő nullán alól 12 fokra esett, a víz és föld csontkeményre fagyott és a zöldségek, miket ezen idő a földben talált, mehetetlenül veszte vannak. Fái nem, mintha egyébként közti a fa is drágulni kezd, lévén jelenleg 10 ft egy olyan ünek ára, mit eddig 6-6 és fél forinton vettünk.

Eppen a fáról jut eszembe, hogy minő kivételes állapotok uralkodnak itt Medgyesben. Tudomásom szerint az összes magyar hazában mindenféle cikkek eladásánál és vételénél a meter mértékek vannak törvényesen elfogadva, s kik ezen törvény ellen vétének, büntetésben részesülnek. Mégis itt nálunk a régi módi járja még mindig, mi most is régi vederrel vesszük a bort, régi ölrel mérjük a fát, sőt a tekintetben maga a város jár jó példával elől, elárulván évenként

igazgatónak, szokott sétáját megteendő, egy hivós úszó reggelben nyugodt léptekkel haladt a vásártérre, midőn az ott felállított, zászlókkal, tarka képekkel díszített komédiás bódé felől jajveszékelő gyermekhangok ütök meg fülét.

A derék jó asszony, kinek nem levén saját gyermeke, anyai szeretetét az összes gyermekvilágra ruházta át, megállott a hangra. Pillanat alatt eszébe jutottak mindazon rémes történetek, melyeket valaha komédiások által elrabolt s kizsolt gyermekek felől hallott vagy olvasott s mély szánalomtól indíttatva, a bódé nyitott ajtaján át, annak belsejébe hatolt. Csodás alakú eszközök, csillogó tarka rongyhalmozatok, szakadozott, fészelt vászondarabok között bátran előre törtetve, végre a bódé hátrészébe ért, hol egy magas, sovány férfi s egy iszonyúan rut, kövér asszony versenyt pufáltak egy rongyoska burkolt gyermekre.

— Mit csinálnak önök! hát meg akarják ölni ezt a szegény gyermeket? — kiáltott fel méltatlankodva, mire azok működésük hevében észre nem véve a közeledőt, meglepetten tekintettek a nem várt vendégre s bocsátották szabadon a gyermeket, mely mint félénk kis kutya a büntetés után, nesztelen léptekkel osont a bódé egyik zugába s bujt el egy kiálló deszka mögé.

— Mit vétett ez a szegény gyermek önöknek, hogy így kinozzák? — folytatta Korádiné.

— Mit vétett? — kiáltott fel hájas, rekeses hangon tüdőzött, rossz németiséggel feleve Korádiné kérdésre a kövér asszony, bizonynyal a négy mázsás hölgy személyesítője, de a ki most nem levén costlumben, zsírtól fénylő, rongyos ruhájában, borzas fekete hajával, durva, aljas szenvedélyeket kifejező arcával a képzelhető legundokabb képet tüntet fel, mintha bizony valaha vétség nélkül még egyebet is tenné ez a hitvány, ronda féreg. Mit vétett? hát mig én a nézőhelyet takarítottam, mert ezt a haszontalan teremtést még arra sem lehet használni,

nagyon sok fát régi ölével. Ebben az a legfurcsább, hogy ezen törvényellenes dolog már évek óta tüzetik a „nélkül, hogy valamelyik fensőbb hatóságnak eszébe jutna ezen municipiumnak körmére koppantani, s az a legbosszantóbb, hogy a falsusiaktól is régi öl szerint kell vegyük a fát — mert hisz nekik azt megtiltani nem lehet, mire a város ad jó példát — s a falsusiak az öl rakásához nagyon értenek. Hiában, lassan haladunk a törvények tiszteletében, még talán lassabban a város piacának kövezésénél is.

Egyébaránt azt hiszem, miszerint ha ezen méteres törvény Dániel pápától eredt volna, már rég tiszteletben tartanák, lévén itt annyi slepphordozója a pápaságának, hogy akár minden tizedik ember mellé egy-egy feltűrelőt állíthatna.

Bizony egy esetleges kísérletnél, hogy jó magyar érzelmű képviselőt válasszanak, heves közdelemre lehetne kilátás, ha csak nem valamelyik országos tekintély lépne fel, mert a város polgárainak legnagyobb része vagy soph-tákból (papjelölt — theologus etc.) vagy ezek atyafiaságos embereiből áll, kik csak úgy szavaznak, a mint a szobeli parancs szól, különben fuccses neked plébánia, hoppon marad a papjelölt, vagy pap, vagy saját vagy rokonának nem vorschriftmässig szavazata miatt. Már számtalan idevaló polgártól hallottam, hogy bizony kár annyira opponálni, mint azt Medgyes teszi, mert a ki a rövidebbet húzza, az még sem az opponálás folytán megbukni nem akaró magyar kormány, hanem a város és polgárai, hisz ezen dicső opponálásnak köszönheti Medgyes a megyeszékhelyének, törvényszékének, adóhivatalának, számos katonaságának stb. stb. elvesztését. Bámulandó ezen emberek rövidlátása! Sokan szeretnék is más notát fújni, hej de nincs kezdeményező, nincs ügyes vezér, s azt mondják „wenn Einer von uns anfangen möchte, die Sophtas müchten ihn gleich fressen!“ Igy tehát maradunk a réginel, ki tudja minő közel van az idő, midőn Medgyesből nagy község lesz.

Mogemlitem még, hogy a szűrtet lehető legrosszabbul tűtték ki a városban, mig a környék egy némely falujában — ha mennyiség nem is, de minőségileg teljesen kielégítő bor termelt. Itt a városos alig lett a múlt évinek 10-ed része, az is csak eczetnek való, rabvallatának is igen rossz.

Budapest, 1880. nov. 4.

Tek. Szerkesztő úr! A philológiai társaság mai ülésében Ponori Thewrewk Emil elnököl. Első értekezés volt Kont Ignác dr., ki a Saturnaliáról szöveget. A Saturnaliák rendesen dicsőül napoknak szokták tartani, melyeket megemlékeztetnek a legkorábbi időkig, hogy ezen ünnepek az alvilági istenek kiengesztelésére valának tartva. Ezen tendenciát abból következtetik Kont, hogy a szolgák, kik amaz ősrégi nép utódainak tartattak, a napokon szabadok lettek: eddig meg volt becsületelve az istenség képe az által, hogy a szolga megköszönte tartott, s így ezeknek visszaadva szabadságuk, az istenség kiengesztelődik.

Kont után Finácz Ernő a Saussure bangtani elméletéről beszélt. A hangzók változásait ismerteti, módosítván nagyban az ismeretes indoeurópai hangtan terén Curtius Schleicher által vallott nézeteket.

megette a tétér megfőltjét, hogy mikorra felkelt, semmit sem talált.

— Mert tessék elbújni a nagyságos asszonynak — szölt közbe a sovány ember — nincs a világban olyan falunk teremtés, mint ez a vézna kölyök itt.

— Nagyon éhes voltam, az este sem kaptam vacsorát — sipítá remegő hangon a leánya.

— No most már hazudik is az istentelen! Elhallgatsz, vagy mindjárt összetéplek, te csuf állat te?

— Önöké az a gyermek? — kérdé tovább Korádiné, szánakozó tekintettel nézve a gyermekre, kinek alakjára valótlanul ráillett a „csuf állat“ elnevezés. Kicsiny, vézna teremtés volt, hosszú, sovány kékes kezekkel, előre görbült nyakkal, becsörté areccsal, melynek sárga színét még emelte összeköcsözödött vörös haja s az a két kiülő, csodás fényű zöld szem egy világolt abból elő, mint koponyából a gyertyafény.

— Miénk-e! dehogy a miénk, soha sem is volt — kiáltott az asszony — s még ha az onyém lenne is, eltagadnám a rut besztát.

— Hogyan került hát önök közé?

— Hát, kérem alásan, az ugy volt, hogy néhány évvel ezelőt, biz én nem tudom ötlet-e vagy hatal, egy beteges kivészt ifjú asszony jött hozzánk ezzel a gyermekkel s ajánlkozott társaságunkhoz. Azt beszélt, hogy előbb nagyobb társaságoknál dolgozott, de elbetegedett, nem győzte a strapázást.

— Igaz is volt — veté közbe halán a férfiú — bizonyítványai voltak.

— Mit szölsz bele — rivált rá a termetes hölgy, iszonyú öklével fenyegetve őt — tán el tudom én is mondani.

— Én nem akartam befogadni — folytatta ismét Korádinéhez fordulva — féltem, meggyúlt vele a bajunk, mert nagyon rosszul nézett ki és gyakran köhögött, de ez a semmiházi — tetszik

A „Földtani-Társulat“ is e napon tartotta ülését. Elnökölt Raitz Frigyes.

Első értekezés volt Schafarzik Ferenc, az ideit földregésről szólván. Ily tümemény észleltetett: 1879. dec. 7-én este 9 órakor; tartott 2—3 percig; ismétlődött egy óra mulva; Bor-sod, Máramarosmegyében jelentkezett, ugyancz a Bánságban, s Erdély egy-s részein. 1880. elején Miskolcra volt földregés, 1875 óta már nyolcadik észleltetett. Erdélyben ez év oct. 3-án reggel háromnegyed 7 órakor történt földregés; mely csupán a Hargitán tul nem volt érezhető, különben egész Erdélyre kiterjedt. A mozgás 900 mérföldre terjedt ki. A földhullámok terjedésére a harmadkori sediment képletek által borított rései és öblei az erdélyi medencének keczvett. A barométer e jelenségek alatt, süllyedt.

Ez értekezés után Szabó József tett indítványt a geológiai nomenclatura unificatiójára vonatkozólag. Ezek tárgyalására kiküldettek: Hoffman, Bück, Inkey, Löczy, Röth, Szabó. Az indítvány a következőkből áll:

Uj neveket alkotni alig van szükség, mert egy és ugyanazon irodalomban is sok kitézés van. A sok név közül olyant kell választani, mely etimológiájánál, internationalis jellegénél, vagy könnyen átfordíthatásánál fogva alkalmas. A korra nézve elég megállapítani: 1) Jelen-kort. 2) Uj-kort. 3) Közép-kort. 4) Ó-kort. Az ezt követő alosztályozásnál a formatio szó használat-sék, a magyarban is, mert a képlet nem fejezi ki tökéletesen azon fogalmat, mit a formatio magában rejt (képzés és képződemény.) A réteg-közetek sorrendjére nézve a földmő sort egészen követendőnek nem tartja. A leírast számos kifejtett oknál fogva a jelenkorral kell kezdeni.

Végül Bernath indítványára a paleontológiai kiállításra Majna-Frankfurtban országunk ásvány-üzvei be fog mutattni.

r. l.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

Kerekes Sámuel szerkesztésében s Aigner Lajos bizománában a rég hirdetett „Bem-album“ közléseiből megjelen. Egyszerű péld. ára 1 ft, diszpeld. 2 ft. Előfizetési pénzek nov. 20-kaig Marosvásárhelyre küldendők. Az egész tiszta jövedelem a Bem-nővérei javára fordítatik, kikről az előfizetési felhívás a következőket mondja:

„De-Cosbay Bem Antonia Tvardzicki Roman lengyel nemeshez ment férjhez, kit az orosz kormány 1863. október 8-án Szibériába deportált és kényszermunkára ítelt, s kit a szerető rég „Rosztrom“ névű városban, két gyermekével sanyaru helyzetben várja a könyörület fillérei. A másik nővér Hoszowszka asszony, ki 1870. óta özvegy és Krakóban igen kedvezőtlen viszonyok között küzd az életfentartási nehézségekkel.

A Bem-szoborbizottmányánál 2088 ft gyűlt be október 22-ig a nővérek javára, mely a kegyelet- és könyörületnek igen szép bizonyítéka. Ezen összegből 1000 ft Hoszowszka asszony részére Weigel Ferdinánd krakói polgármester — ki a delegatióknak is tagja — úján legezélszeríthet volna kézbesíthető, mig a Kostroma városban élő nővér részére vagy a külügymi-

tudni, kérem alásan, a mennyi férfi mind egyforma, hogy egy csinos ábrázatot lát, elveszi az eszt — tehát ez az én semmiházi férjem, meg egy más léhított, a ki abban az időben nálunk volt, sehogy sem hagytak békét, el kelle fogadnom. Nem is sok hasznát vettük.

— Dehogy nem, igen szépen dolgozott mind a táncban, mind a trapézen, s nagyon szép bevételeket —

— Már megint beszélsz? Hiszen tudott valamit, azt én sem tagadom, de nem győzte a munkát s mindjárt kifáradt. Nemsokára vért kezdett köpni s ugy ada lett, hogy semmi hasznát sem vehettük. Igy hureztok aztán magunkkal hosszasan, csupán könyörületből.

— Igen, mert a Gáspár, a bohóc, a ki nélkül nem élhetünk volna, azt mondta, hogy ha elhagyjuk, ő is tovább áll — dörmögött a férfi.

— Nem hallgatsz már te semmirekellő? — kiáltott a nő, lassinéz változva mérgében, öklét oly keményen összerúgta, hogy a széles réz-karperecek, rendes díszének ez egyedüli jelvényei, mélyen bevágódni látszottak kövér karjaiba. — Elég az, hogy az asszony, miután isten tudja mennyi ideig hureztok hasznavehetlenül magunkkal, meghalt s ezt a nyomorult lérgót itt hagyta a nyakunkon történek.

— Ha önöknek olyan terütkre van ez a szegény gyermek — mondá Korádiné, kinek jó szíve megindult az elhagyott leánya szomorú sorsán — nem lennének hajlandók őt nekem átengedni? Én tanítóvá vagyok, folyton gyermekkel foglalkozom, talán sikerülne e szerencsétlen árvát megmentenem a romlástól. Nos, ide adják-e nekem?

— Ha odaadjuk-e! ezer örömmel, nagyságos asszonyom; mit csináljunk mi vele? a munkára gyenge, aztán ha meg is erősödne, olyan csuf az isten adta, hogy a nézők megfogtamodnak előle, mert hiába! mi közöttünk a szépség a földolog — mondá öntetszőleg, végig simitva vörös kezével otromba természet.

nisterium, vagy az orosz consulates után volna legezészerűbb a másik ezer forint kézhöz juttatása, mivel gróf Platter László, mint a lengyel emigráció főnöke, igen nehezen juttathatná kézhöz, — már csak politikai tekintetből is — az összeget. A fennmaradó és még begyűltendő összeg az év végével volna két egyenlő részletben elküldendő az inségben élő nővérek javára.

Az Albumot, mely: „a magyar és lengyel nemzet több kiünnő írójának szellemi támogatása mellett kerül sajtó alá“ a czél érdekében mi is melegen ajánljuk a közönség szíves figyelmébe. Az Album Marosvásárhely nyomul Imreh Sándornál, s decz. elején küldetik szét.

*

A budapesti philharmonikusok hangversenye Erkel Sándor vezetése alatt nov. 3-án tartott meg. Részt vett a nemzeti színház zenekara, a fővárosi műkedvelők tekintélyes része. A fővárosban a philharmonikus hangversenyek a zeneélet tetőpontját képezik, jelétől a helyes irányba terelt műtízleésnek. A programban egy új név szerepelt, Dvorák, kinek serenádja — mint írják — vastag nacionalis színekkel dolgozott, különben elég kellemes zene. Hangszerelése az új irány felé hajlik s az egész fa-fu-vóhangszerokra van írva. A hangverseny bevezető száma Beethoven Weibe des Hauses című alkalmi nyitánya volt, majd Mendelssohn örök-szép hegédversenyében is, melyet Normann Neruda Vilma asszony — e rövid idő alatt az európai legjelesebb concerttermeteken igen szép hirt szerz. t. finoman játszó művésznő — brillírozott, különösen az andante nőiesen gyöngéd és szép előadásával. A hangversenyt Schuman Es-dur symphoniája fejezte be. Őhajtanód volna, hogy a kolozsvári közönség zeneizlésének fejlesztése (s illetőleg helyes irányba való terelése) tekintetéből, a nálunk levő öröklék is rendeztesenek philharmoniai hangversenyek, melyek programjának észszerű összeállítására nézve irányadónul szolgálhatna az ép most elmondott műsorozat, hol a classikus zene mellett a romantikus és új irány is helyet foglal.

Kivonat a „Budapesti Hivatalos Közlöny“-ből.

Árverések: Brassói kir. törv. Ludvig Lipót fekv. 24,476 ft. febr. 5-én. Székely-Udvarhelyi kir. törv. Csiki Mihály ellen 432 ft. jan. 18. 1881. Bánfihunyadi j. B. B. János 1513 ft. decz. 29. Segesvári j. B. B. Beniam 146 ft. ing. decz. 11. Brassó kir. törv. Stian Petru 1200 ft. b. ing. jan. 5. Kézdi-Vásárhely Bodó Jenő 301 ft. dec. 20. Nagy-Enyed j. B. V. Simon 529 ft. ing. nov. 17-én. Kézdivásár-nov. 27. Dálnokon elad. Szászsebes j. B. Oanea Pavel 20 ft. köv. decz. 1-én. Bánfihunyad j. B. Sazer Agost 11,029 ft. köv. ingat. 3,922 ft. becs. nov. 29. Deés kir. törv. Hersch Zsigmond 400 ft. b. malom nov. 29. Brassói kir. törv. Stütz Heinrich 600 ft. b. ing. dec. 2.

A „KELET“ magántávirata.

Feladott Budapeston, 1880. nov. 5-én 1 ó. 5 p. Megérkezett Kolozsvára, 1880. nov. 5-én 1 ó. 25 p.

Hübner tegnapi beszédét, melyben az orosz szövetségről szölt Franciaország ellen, Haymerle hoszas beszédjével

— Mond csak, gyermekek — szölitá meg a leánykát, közelebb lépve hozzá Korádiné — akarsz-e velem jönni? szép, tágas ház a, sok gyermek közé?

A gyermek bizalmatlanul tekintett fel, mint ha nem hinné, a mit mondanak neki. De a mint rápillantott arra a jószágtelej, nemes kifejezésű arcra, bízalom szállt szívébe s félénk hangon kérdezé:

— Nem fognak bántani? kapok télire meleg ruhát, s enni a mennyi kell?

Mindezt megkapod, gyermekem, de meg is kell szolgálnod érte. Jól kell magadat viselned, engedelmesnek lenned, dolgoznod, tanulnod.

— Tanulni! — kiáltott fel a gyermek élénken felkapva fejét — tanulni, szép képes könyvekből olvasni, mint a vendéglősné leánya! oh akarok, hogyne akarnek!

Ezzel oda futott a kegyes asszonysághoz, megragadta kezét s csodálatos fényű szeméit várakozásteljesen figyelgette arcára, mintha mondaná: „Menjünk hát!“

(Folyt. köv.)

A FÖLLEBBENTETT FÁTYOL.

Elbeszélése.

Irta:

ELIÓT GYÖRGY.

(Folytatás.)

III.

Még ugyanazon perczben sajátoságos merészséggel leste szavainak hatását, s egy másod percze a látományombeli Berta árnya, azé, kinek nem volt titka előttem, oda suhant karom és ama ragyogó arcu fiatal leány karja közém s a vidám nevetgelő Sylide közé, kinek érzései megtartották rám nézve, a titok egész ígétét. Össze kellett hogy borzad-

döntötte meg; még Plener, Grocholszky, Suess, s többen is vitáztak, mind a Hübner fejtegetéseit czáfólván.

Dervis pasa nem érkezett Antivárba, így az ott tervezett értekezlet elmaradt; a montenegróiak ennek daczára, védelmi állásban maradnak.

Tegnap Budán nagy udvari ebéd volt, a melyen a magyar- és osztrák delegátusok voltak jelen.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. nov. 5.

Helyi hírek.

— Mint a legújabb hírt közölhetjük, hogy az ujonan felállított bánya-igazgatóságokhoz a következők nevezettek ki: A zalathnai főbányahivatalhoz főnökke: Henrich Ernő a kolozsvári b.-igazgatóság kohóügyi előadóját b. tanácsosi ezimmel. Építész mérnökke: Bellusich János a kolozsvári b.-igazgatóság építész-mérnökét. A m.-ujvári főhivatalhoz főnökke: Juchó Ferenc b. tanácsost s eddigi főnököt. Fogalmazóvá: Veres Gyula b.-tiszte. Iroda-tiszte: Inezs József b.-igazg. irodatisztát. — Ez értesítéseinket a legjobb forrásból szereztük, s valószínűleg már a holnapi hivatalos lapfogja a kinevezéseket közölni.

— Kapcsolatban e hírünkkel ítem-litjük, hogy „több polgar“ aláírásával a városi képviselői felszólítást kaptak az iránt, hogy a városi bizottság tegyen lépéseket a pénzügy-miniszternél, hogy a kolozsvári bánya-igazgatóság ne oszlattassék föl, hanem a zalathnai és maros-ujvári főbányahivatal helyett, élén egy bányatanácsossal a banya-igazgatóság s az erdélyrészi bányák adminisztratioja továbbra is Kolozsvárra maradjon, a város és polgárai érdeke az igazgatósággal járó pénzforgalom ittmradását tevéen kívánatos. Alig hisszük, hogy a dolog ily előhaladt állapotban, a midőn már a kinevezések is megtörténtek, bármely felszólalásnak is eredménye lehessen, nóha, tisztán városunk szempontjából nézve az ügyet: tagadhatatlan, hogy ránk nézve előnyösebb lesz vala az igazgatóság itt meghagyása. Más kérdés azonban, hogy országos szempontból az állami bányák, erdők és jóságok új kezelési módja nem jobban biztosítja-e az állam-kincstár jövedelmeit? Ennek eldöntését a szakértőkre bizzuk.

— Nemzeti színház. Tegnap Daudet „Nabobja“ adott. Szacsavai az ötvenszer milliomos tanácsot Barnaudt sok igyekezettel és nagy részt sikerrel játszta. Gabányi Árpád kiünnő Monpavon marquis volt; a hibás színűt Gabányi szerencsés alakítása által nyer némi érdeket. Szacsavainé Ruys Feliciája kellemes jelenség vala. Egyébként a hét képből álló darab roppant nehezen indult meg, a szerepmutadás miatt: gyönyörűség volt hallgatni a sok cseletést-botlást.

— A „Kelet“ nov. 3-iki számában a kolozsvári „Dalkör“, valamint a kolozsvári „Hilária“ daleylett daleytleire vonatkozó cikkekre nézve van szerencsem a n. é. közönségnek szíves tudomására hozni, hogy f. évi decz. h 4 - én a kolozsvári „Hilária“ daley-

jak, vagy más látható jelét adjam az irtoztatnak, mert Berta egyszerre megragadta kezemet, hogy jól szemembe nézzen, s így kiáltott fel:

— Tasso, valóban kezdené ön belátni, mily szívtelen leány vagyok? De hisz ez esetben sokkal kevésbé költő ön, mint a hogy gondoltam; hitemre! még képes lesz ön elhinni felőlem a valót.

Az árny elvonult, s a szétfoszlott közöstitűk, szabadon hagyva a tért a kedves gyermek számára, kinek ujjai gyengén megszorították karomat, s hamiskás arcza közeledett enyémhez, míg tekintete nagyobb érdeklődést árult el, — én legálább ugy hittem, — saját érzelmeim iránt, mint azt bevallani akarék.

Elő és érinthető jelenléte, egészen hatalmába kerítette érzelmeimet és képzelő tehetőségemet. Ilyen lehet a felkorbácsolt habok zaja által egy perczre elnémitott Sirene dal, a mint felküzdí magát a vihar csattogása közt, s ujból elkezd zengeni. Oly gyönyör percz volt ez réám nézve, mint minőt érezhetne azon ember, ki azt álmodta, hogy már öreg, s felebedve, érzi az ifjúságot pezsegni ereiben. Mindent feledtem, mi nem szenvedélyem volt a szédületől megkapatva így kiáltottam fel:

— Berta, mondja csak, előbb, midőn egymáséi leszünk, ha kegyed nőmé lesz, szeretni fog-e?

Ha bár csak néhány napra is, de ha szeretni fogna, az nekem elég lenne...

Azon megrémült tekintet, melyet e perczben réám vetett, elbocsátva hirtelen karomat, s egy lépést hátrálva, éreztettem velem, hogy meggondolatlan beszédem mennyire különösek, sőt bűnösnek tűnhetik fel előtte.

let fogja ez évi harmadik rendes tánczezel egybekötött dalestélyt magtartani. Együttal bátorodom tudatni, miszerint, az estélyek összehozására azon körülmény szolgáltatott okot, hogy a kolozsvári „Dalkör” elnöke Nsgs. Fialy Henrik ur a keleti export kereskedés érdekében Bukarestbe utazott, és így az elnökséghez címzett hivatalos átirat, melyben a kolozsvári „Hilária” dalestélye megtartását tudatja. felbontatlan az elnök ur asztalán maradt. A kolozsvári „Hilária” dalestély elnökségétől, Kolozsvárt, 1880. november hó 4-én. Váradi Albert a kolozsvári „Hilária” dalestély titkára.

— **A kolozsvári kereskedelmi és ipar-kamarát** a keresk. ministerium arra figyelmeztette, hogy a cs. kir. mezőgazdasági társaság a jövő év április 8. 9. és 10-én Bécsben hízómarhakiállítás rendez, a melyet ezután évenként szándékozik megtartani. E kiállításra csak az osztrák-magyar birodalomban hízalt bornyúk, tehénok, ökrök, bikák, bárányok, juhok, ürtek, sertések és szárnyasállatok bocsáttatnak. Bejelentési határidő 1881 február hó 1-5 napja. Egyedül érvényes bejelentési íveket a hízómarhakiállítás központi bizottmány (Central-Comité für die Mastvieh-Anstellung) Bécsben, Herrengasse 13 sz. szolgált, a melyhez minden erre vonatkozó megkeresvény intézendő.

— **Nyilvános köszönet.** A kolozsvári államilag segélyezett felsőbb kereskedelmi iskola javára újabb a következő hazafias adakozások történetek: Az adakozásairól országszerte előnyösen ismert „Franklin Társulat” 38 nagybecsű munkát, 67 darabban és száz fűtértekben; a góvási d. m. kir. vasműhivatal a gyálári vaskövekből és a góvási nyersvasból 25 különböző és igen szép példányt; tks. Gáspár Zsigmond kamarai titkár 52 darab művet; tks. Demjén Imre helybeli könyvkereskedő 36 drb. könyvet; tks. Csiky Mihály helybeli kereskedő 4 drb. kiütött madarat. Midőn kezdő intézetünknek e nemes kedvt. támogatásait az igen tisztelt és adakozóknak a nyilvánosság terén is hálás köszönetünk nyilvánítjuk, egyszersmind szabadságot veszünk magunknak, hogy ismételtén becses figyelmébe ajánljuk a n. közönségnek az erdélyi részek ez egyetlen kereskedelmi szaktanodáját. Kolozsvárt, 1880. november 3-án. A fellgyelő bizottság nevében Kiss Sándor, ig. tanár

— **A városi vígadó** nagy termében ma este fillérestélyt rendez az a nőkből álló bizottság, mely a multkor kedélyes összejövetelt rendezte. Mint halljuk, sikerült megnyerni Pálmay Ilka asszonyt, Váradi Miklós urat, kik mindketten népdalokat fognak énekelni, és Gabányiné asszonyt, ki szavalni fog. Felhívjuk a közönség figyelmét ez érdekesnek ígérkező estére, melyen a mellett, hogy egy játékon czélt segítettünk elé, kevés költséggel igen kellemes mulatságot szerezhetünk magunknak. A műsorozat lejárata után, mint eddig, ugy ma is táncz következik, mely éjfélig tart.

— **A pincoze-egylet** igazgatósága nov. 5-iktől kezdve irodahelyiségét ismét áttette bel-torda utczába, a Takarékpénztár új épületébe, az udvaron 1-5. emeletre jobbra.

— **Gyász jelentést vettünk**, mely Körösi és Kovásznai Gőcz József, királyi tanácsosnak élete 76-ik, legboldogabb házasságának

— Bocsánat, szóltam hirtelen, mi-helyt az izgalom megengedte ismét beszélnem. Nem tudtam mit monddk.

— Oh! a Passo örültsege ugy látszik ismét erőt vett rajta, felelt a léány nyugodtan, mert ő sokkal gyorsabban tért volt magához, mint én. Hadd menjen haza most, s tegyen hideg boragatót fejére. En is bemegyek a házba, mert imé a nap lemenőben van már.

Méjj felháborodással önmagam el-len, hagytam el Bertát.

Oly szavak sikkoltak el ajkaimról, melyek, ha Berta jól utának gondolt, gyanult kelthetnek benne elmém nem rendes állapota iránt; és ilyenmő gyanu részéről volt az, a mitől a világon leginkább féltem. A mellett szégyellem, azon látszólagos aljasságot, melyet elkövettem az által, hogy fivérem jegyessének szerelemről beszéltem. Lassan tettem meg az útastélyunkig, s egy kis hátsó ajtón bementem a parkba, a helyett, hogy a főbejáratot használnám.

A mint közeledtem a házhoz, egy férfit láttam sietve kirohanni az istálló udvaráról, s eltűnni a park fái közt. Valamely baleset adta volna elő magát? Nem, alkalmasint valami kiadott sietős parancsa lesz atyámnak, mely ily rohamos eligazítást igényel.

Azonban még is siettettem lépteimet, a nélkül, hogy tisztán tudnám miért, s csakhamar beértem a házba.

Nem fogok hosszasan kiterjeszkedni azon jelenetre, mely ott réám várt. Fivérem leesett a lóról, s ott azon perczben szörnyet halt.

(Folyt. köv.)

29-ik évében folyó hó 3-án reggeli háromnegyed 7 órakor hosszas betegség után — végelegyengülésben történt gyászos elhunytát jelenti. Hült tetemei folyó hó 5-én délután 3 órakor fognak bel-monostor-utczai 22. számú szállásáról a Schlitz-féle sírkertben örök nyugalomra elhelyeztetni.

— Időjárás. Kolozsvárt, 1880 nov. 5-én reggel 6 ó. 20 p. hőmérsék. 0.5 légnymás 736. Délben 12 ó. hőmérsék. 5.7 légnymás 734.8

Hazai hírek

— **Mustra pap.** Megérdemli, hogy a nevét feljegyezzük: Holl Mihály plébános, kinél hivoi, szegény földmivelők jelennek meg testileg, hogy megköszönjék azt a sok jót, melyet községtükkel tesz. Holl Bessenő községben, Hevesmegyében pásztorkodik. Nagymértű jótékonyága és áldozatkészsége, melyet 18 évi működése alatt a község érdekében hozott, majd az egymást követő inségek években, majd szegény gyermekek néptanítókká képezetése körül, majd a 73-ki járvány alkalmával a szegény elhagyott betegek ingyenes gyógyszerezzel való ellátása által, megérdemli a dicséretet. Holl plébános tevékenysége és ügyessége azonban a legközelebb befejezett tagosítás keresztyénitélben culminál, mert midőn a bizalmatlanságtól háborgó községben, a nekivadult szenvvédélyek fékezésére kevés volt az alispáni tekintély s alig elég egy eskadron lovasság — a plébános a bizalmatlankodók élére állott s a lakosságot a tagosítási tárgyalásoknál képviselte, miáltal a községben helyreállott a rend, a béke s a tagosítás az összbirtokosság közmegegedésére egyetlen pör nélkül fejeztett be. Mindezekről a legnagyobb elismeréssel emlékeztet meg a kiütött szónoka s a tisztelők hálás szavaitól megelégt lelkiasztor örömkönyvek közt mondott köszönetet hibeinek, kijelentvén, hogy hibeinek ezen tünthető ragaszkodásának nyilvánítása mennyire kedves előtte.

— **A „Nemere” írja.** A fegyveradó behozatala után annyira elszaporodott a vad Sepsi-Szentgyörgy vidékén, hogy pl. a farkasok garázdálkodásaitól maholnap lakásainkon sem nyughatunk. A makkra járó disznókat kényük-kedvük szerint tizedelik az ordasok mindenütt, s csaknem mindennap jön szerkesztőségünkhez olyszert tudósítás, a melyben a derék ordasok garázdálkoása van leírva. — Az a vadászati szép mulatság nagyjainknak, de a szegény ember legkevésbé sem örül neki.

— **A m. kir. postaigazgatóság** következő hirdetésint teszi közzé: A Kápolnok-Monostor és Magyar-Lápos között fennálló napenkénti gyalog-postáját f. évi november 5-től kezdve a következő menetrend szerint fog köz-ecdni: Indul K.-Monostorról d. u. 2 órakor, érkezik M.-Láposra d. u. 6 óra 15 perc. Indul M.-Láposról reggel 6 órakor, érkezik K.-Monostorra d. e. 10 óra 15 perc. Mi ezennel köz-írtá tételik. Nagyszeben, 1880. oct. 30-án. A magy. kir. postaigazgató: Follért.

— **Pályázat** postamesteri állomásra. Czegében (Szolnok-Dobokamégye) tiszt szersz-dés és 100 fűt készpénzbeli biztosíték letétele mellett. Évi járandóság: 120 fűt fizetés, 40 fűt irodai, 600 fűt szállítási átalány. A kérvények három hét alatt a nagyszabeni m. kir. postaigazgatósághoz intézendők. Nagyszeben, 1880. nov. 2-án. A m. kir. postaigazgató: Follért.

— **Rablókivilkosság.** Szilágymegyéből írják: Galicziá illetőségű Feingenbaum Áron, Szilágymegye Bodja községében lakó Bernátné-vű fia látogatására jött e hó 26-án Walenszky Straul, szintén galicziái zsidó kocissal. F. hó 27-én reggel Feingenbaum Sámuel a magyar-goroszlói határon meggyilkolva találtatott. A megejtett nyomozás rendén kiderült, hogy a gyilkosságot Walenszky Straul kociss, ki mint-egy 60 éves, hajtottá végre, s a kocsiha fogott egy lóval s a meggyilkolt pénzével tovább állott, azonban Benky Béla csendbiztos erélyessége folytán Tasnádon elfogatott, s Zilah város közönsége igazgatónal várja Straul ur bevonulását, ki előhaladt kora daczára ily véres tettet volt képes elkövetni.

— **A legközelebbi nemzetközi föld-tani congressus** hazánkat a közoktatási minis-terium megbízásából dr. Szabó József fogja képviselni. A congressusnak, mely a jövő évben ül össze Bolognában, feladata az lesz, hogy egyes-éges geológiai elnevezéseket állapítson meg, és hogy a geológiai térképek készítésénél használt színek jelentőségét egységesen meghatározza.

— **Rablók Fehérmegyében.** Mult hetekben az erdi uradalomhoz tartozó kutyavári erdőben a vadászlakot vagy 8 fegyveres rabló támadta meg az éjjeli órákban, hol megkezdtek az épület falát bontani, de mivel az épület erős anyagokból levén építve, a bontással felhagytak, és az ablakot kitörvén, ugy akartak a szobába be-jutni. Itt azonban nehézségekre akadtak, mert a spalét-táblák be levének zárva, csak feszgetés által lehetett volna betörni. Meg is kísérelték a rablók a betörést, de a zajra a háziak felébredtek és Ziernfusz erdőfellyelző fegyvert ragadvá, az ablakhoz sietett. Ezt a rablók észrevén, futni kezdtek, de csak alig 50 lépésnyire, a kert mellé húzódtak, ekkor Ziernfusz kiűt az ablakon, a rablók egyszer visszalöttek, ezután Ziernfusz másodszor lött, mire a rablók öt lö-véssel válaszoltak, és nagy „burrah” kiáltással

eltávoztak. Ugyanekkor Diósdon is voltak a rablók, onnan is lövések váltása után riasztattak el.

— **Tisza Kálmán multjából.** Egy katonaviselt ember a következő epizódot beszéli: „1860-ban katonaekekucziók korában Gesztre is beszállásoltak egy század katonaságot. A ren-tens földesurnak a naponkinti élemezés egy ökre-be és egy hordó borába került; ezen időben a fővárosban tartózkodván, tisztartója jelenté-neki, hogy már ennyi ökröt s ennyi hordó bort elfogyasztottak; mire Geszt ura mint a tisztartó katonák előtt szóval kijelentette, ezeket írja: „Adjon a katonáknak enni inni addig, míg gulyából tart, — addig se ne írjon, se az adót ne fizesse.

Vegyes hírek.

— **Szoczialista üldözés** Bécsben. A bécsi rendőrség nyomára jött annak, hogy Budapest „Der Rotschafter” cím alatt szoczialista tartalmú folyóirat jelenik meg. S kinyo-mozták azt is, hogy e titkon megjelenő folyó-irat példányainak egy részét az osztrák állam-vasut egy vonatvezetője szállította Bécsbe. Bécs-ből az „A” postán horitékban küldték szét a fo-lyóiratot Berlinbe, Párisba s Londonba. A nemrég elfogott Friedrich nevezetti gépész volt egyik felárulatója Bécsben e folyóiratnak. — A Friedrichnél tartott lázmototizás alkalmával egy szemeset ládában a „Botschafter” számos példányát találták meg. Tegnap Budapestről egy gyanusnak tetsző egyén érkezett Bécsbe, kit a rendőrség letartóztatott. Az elfogott Szvo-bodoslawnak nevezi magát, de a rendőrség ki-deríté, hogy valódi neve Kóta József, egy is-mert munkás agitátor, kit a rendőrség régebben Bécsből kiutasított. A bécsi rendőrség azt gya-nítja, hogy Kóta Bécsbe érkezé összefüggés-ben van a „Botschafter” elárulításával s azért Kotát fogva tartotta.

— **Magnetikus csata.** Neufchatel sváj-czi városba most valami Donato nevű magneti-záló művész mutogatja mesterségét egy Lucile nevű „kisasszonyon”. Második előadásukban fur-csa história történt. Mikor az első produkció vége felé járt, Lambelet ügyvéd és nagytanácsi elnök fölkel és így szól: „Kedves polgárok és polgárnők! . . . (Dérültsg). Én ezenel prot-testálók a dögleteles komédia ellen, melyet itt most előttünk játszanak. E szavakra leírhatat-lan zúrvayar keletkezik; fűtölnek, ordítanak: „Ki vele! Dobjátok ki!” Lambelet hiába kiabál-tódoszakadik s a helytartó hiába akarja hely-reállítani a csendet. Lambeletnek csak egyes szavai hallhatók: „Ez az ámitó! ez a némbor!” Erre ismét fölgördül a kárpit; Donato lép ki s feleselni kezd Lambelettel. Kölesönösen hajgál-ják egymás tejéhez a gorombaságokat. A tul-nyomó közönség kiabál: „Éljen Donato!” ne-hány hang pedig: „Éljen Lambelet!” Végre egy tűzoltó lép elő roppant meletőssággal s na-gyot ordít: „Hölgyek, urak! takarodjanak ki!” Harsogó kacaj. Most egy láthatatlan kéz lecsa-varja a gázot: pokoli sötét. A publikum tudól ki, magával ragadva Lambelet-t, ki az utcán egy sarokkőre kap föl s szidja Donátot, mint a bokrot. Végre Lambelet és csekélyszámu pártbívei egy sörházban tűnnek el és — csönd lesz!

— **Öngyilkos tiszt.** Ismét egy nyu-galm. katonatiszt öngyilkosságának híré hozza a táviró, ezuttal Prágából. Az illető, ki örna-gyi czimmet volt nyugalmazva, úgy látszik, az uzsora áldozatát tekintendő. Tette valóban meg-döbönt, mert gyermekeinek legyilkolásával van egybekapcsolva. Két gyermeke volt, az egyik három, a másik nyolcz éves, kiket megindító figyelemmel gondozott.

— **Az oroszok** prédikáció. Egy 250 év óta fennálló szokásnak megfelelőleg a londoni Katalin-templomban Mr. Whittemore a mult szombatot megtartotta az ugynevezett „oroszán-predikációt”. — Ezt a nevezett idő óta minden évben megtartják bizonyos Gayer János tekin-télyes londoni polgár csodálatos megmenekülé-sének emlékére, ki 1629-ben kereskedelmi uta-zást tévén, az arab pusztákban járt. Velelténni elválván a karavántól, egyszerre egy oroszlán-nal találta magát szemben. Fegyver nem volt nála s szorult helyzetében térdre borult s kérte az istent, hogy e veszedelmes állapotban ne hagyja el. Az oroszán mérgesen nézte a tér-deplőt s miután egy pillanatig gondolkozni lát-szott s egyszerre megtörtült és elment. A ke-reskedő felkelvén, ünnepléyes fogadást tett, hogy megmenekülése emlékére hazájában alapítványt tesz, visszatérte után le is tette a kellő össze-get, s azóta az oroszán-predikációt onnek ka-mataiból tartják meg minden évben. Gayer kü-lönben egy időben lordmayor volt Londonban s Cromwell alatt egy ideig a Towerben ült fogva. A mult szombati oroszán-predikációt Gayernek még néhány utóda hallgatta a Katalin-tem-plomban.

— **A Mentana** emlékszóbor felavatása nov. 3-án délelőtt történt Milanóban. Garibaldi egy kocsiából nézte végig az ünneplést. A köz-társasági zászló kibontása szigorúan megtiltattott. Garibaldi, Rochefort s az Irredenta tagjai csak az esteli bankett alkalmával fognak szólni.

CSARNOK.

Deryné naplójának II-ik része is sajtó alá rendeztetett Törs Kálmán által. Deryné 79 éves korában állított össze emlékjegyzeteit: ezen alapján adjuk életéből a következőt. Sze-relmében többször csalódott s ennek főoka Ba-czó vala, ki rossz szellemként üldözte őt. A Ki-lényi társulatával bejárta Pozsonyt, Szombathe-lyet, Kőszegot. Időközben meglátogatta Sopronból félrandulva Bécsot, később Székesfehérvárot működött, honnan a magyar név becsületének megvédésére felhivatott Pestre, hogy az ott működő német színházban bemutassa a magyar művészetet. — A „Svájci családban” elragadta a közönséget, a kritika pedig teljes elismeréssel szólott énekeiről. — Majd Székesfehérvárról Debreczenbe ment, innen Egerbe. Itt történt Derynével, hogy Kolozsvárról kiküldött Szé-kely József és Udvarhelyi Miklós el akar-ták szöktetni. — Deryné csakugyan Kolozsvárra utazott 1823-ban.

Ekkor és pedig főképp Deryné szellemének hatása alatt alakult Kolozsvárot az első opera-társaság. Ma már szinte mesének tetszik az a lelkesedés, melylyel a hazafiak akkoriban a a színművészetet felkarolták. Hogy e tekintetben Kolozsvár minden magyar város felett állott, s melléje legfeljebb Felső-Magyarország székváro-sát, Kassát lehet állítani, ezt Deryné naplója a a nálá legmelegebb szavaival bizonyítja. Hanem a szlécszeknek is versenyeznük kellett ám a publicummal lelkesedésben. Az apostolkodásnak nincs másként sikere. Egyébként az „üttörő” színszék áldozni, faradni, nélkülözni, szenvedni s tudtak, a mi szintén szükséges az apostol-kodáshoz.

A kolozsvári színházi könyvtárban nem volt más kapható, mint „Sorel Ágnes”. Mig rendes operát lehetett szervezni — Deryné egy „A magyar hűség” cz. cantatéből énekelt egy solo-áriát. Deryné felléptét így írja le: „Föllebben a függöny, hangzik a zene, me-g-jelennek: halál-csendesség. A gubernatori pá-holy, (mely szemközti volt a színpaddal) sötét, a függönyök lehuzva. A többi pályából csillám-lott a dákák fejéről az ékszer, s a dupla világítást egész pompájában ragyogta vissza. Akkori időben mindig így jelentek meg a dákák, teljes ékszerrel.

Már a ritornell közeledett a végéhez s nekem hangosan dobogott a szívem: mi lehet ez? még csak egy árva hang sem hallatszott, mely tetszést jelentett volna. Egyszerre kétfelé nyílik a gubernatorné (b. Jósika Jánosné) páholya, s színt elvette szemem világát a nagy fényesség. Az asztalon álló nagy ezüst kandelá-berben égtek a viaszgyertyák, s a páholy tele férfakkal. S a mint a függöny kétfelé nyílt, a gubernatorné felkelt az asztaltól, hol már a játék elejétől fogva ott kártyáztak piquétet a levont függöny megett; — kihajolt a páholyból leeresztette két kezét a publikum fölé s ugy kezdett erősen tapsolni.

Ekkor, mint egy jelszóra, valamennyi páholy, zartsék, galléria barasztó tapsviharban tört ki. A muzaika természetesen, hogy megszűnt, mert háromszorosan megújuló taps sokáig tartott. Én pedig hajtogatva magamat hátráltam, s valahányszor folytatni akartam énekemet, ő ex-cellentiaja újra kezdte.

De most már az én felélem is elnémult, s nem dobogott már a szívem féltében. Végre a gubernatorné s valamennyi vendége mind a páholy elejére ültek. A zene újra kezdődött s én végre ismét rá kezdhettem. Azt kellett volna azután hallani, midőn felszabadult érzését min-denki tetszése szerint nyilvántháta. Midőn szó-ra, mely által érdekelve volt haza, dicsőség, mint megannyi gátat tört vihar hangzott a taps min-den felől! . . .

A nagy csendnek tehát kezdethen az volt az oka, mert akkor az volt a szokás, hogy ha a gubernatorné jelen volt, senkiesem nyilvánította tetszését addig, míg ő nem tapsolt. Ezt azonban Deryné csak az előadás után tudta meg. Az ének végével behúzott függönyök megett thez-tak a gubernatorné páholyában. Ez is csak olyankor történt, ha a gubernatorné kiváló me-gelégedését akarta nyilvánítani a fellépő színész vagy színésznő iránt.

KÖZGAZDASÁG.

Az iparos gazda.

Tanulságok.

Kereskedelmi szempontok.

Finomság, sokféleség, tetszetős alak, iz-letség és e mellett olcsóság. Ezek ama jelsza-vak, melyek létesítésében fáradoznak s mindin-kább előhaladnak Nyugateurópa élelmiszor-gyá-rosai és iparosai. Előhaladnak általában a kalács-sütők, delicatessékészítő szakácsok és szakács-nők és minél inkább megfelelnek egyik vagy má-sik feladatnak, annál inkább kapósák, piacké-péssé teszik készítményeiket. Így kiérdeklük végre a kereskedelmi jó hirt. És pedig ha a ke-reskedelmi jó hirt valamely országban egy vi-déken csak egy gyár, egy vállalat is elérte már ezer meg ezer apróbb vállalkozónak s iparos-nak nyílik út készítményei értékesítéséhez. Az olasz makaroni és szalámi, ha csak egy-egy vi-

déken is fentartja eddigi kereskedelmi híré, sok ezer csaladnak szereshet jó piacot, mint sze-rez a champegnei vagy bordeauxi bor piacot más bornak. A strassbourgi ludmáj-pástétom nem csupán Strassbourgban, az alsassi sonka nem csupán Elsassban készül; a stájerországi kappanokat már sikeresen pótolják a földuna-mléki iparos gazdasszonyok. Így pótolhatják azon száraz tésztaikat és sliteményeket, melyek most hozzánk külföldről érkeznek, a helybeli slütemesterek stb. Hanem földolag az említett kellekék egyenkint megtartása, a fogyasztásnál is igazolt finomság t. i. az anyagok kellő fel-aprózása; a soktélenség t. i. a különféle élelmi-szerek vegyítése; a tetszetős niak, melyet leg-inkább a gyakorlat vagy a jó gép adhat meg, de melyhez szükséges, kivált a cukorral bevont anyagoknál az ügyes kéz; ehhez szükséges a csinos kiállítás, vagy csinos begöngyölés nem egyszer czifra vagy éppen szagos papírosokba, szelenczékbe, ládikákba stb., melyek készítésé-hoz s díszítéséhez az angolok néha gazdagon fizetett művészeket is alkalmaznak. Szükséges továbbá az izletesség, mit fűszerek, szeszmítelék gyümölcsök, olajok s más kivonatanyagok által emelhetjük. És midőn mindezt amennyire lehet elérjük, szükséges a jutányosság vagy olcsóság, mert kivált a kevesebbé vagyonos osztály nem egyszer előre teszi a silányabb táplálékot a jobbna, ha az olcsóbb; a vagyonos osztály pe-dig nem egyszer mellőzi a hazai czikkeket a külföldieket fogyaszt, ha azok tetszetősebbek vagy izletesebbek. Példa az előbbire az ame-ikai sertésűs és szalonna, mely nem oly jó, mint a helybeli, de mégis kapós; az utób-bira pedig fővárosi boltjaink külföldi tartalma illetőleg az u. n. delicatessék, melyek csak azért szorították ki a fővárosból a hazaiakat, mert csinosabbak, tetszetősebb alaknak s okserűbben, vannak vegityo és fűszerezve.

Az árukivitél Budapestről Észak-Amerikába ez év harmadik negye-dében összesen csak 42,329 fűt értéket képví-sel, míg a megelőző év ugyane szakában 227,425 fűt értékű áru vitetett ki, az csökkenés tehát 185,096 fűt. A kivitt áruk következők: szilva 18,941 fűt, ásványvizek 15,229 fűt, malomgépek 2520 fűt, antimon 2083 fűt, bor és szilvapálinka 2026 fűt, báránybőr 990 fűt és tokaji aszu 510 fűt értékben. Ez év három negyedében a ki-vitel Budapestről Amerikába összesen csak 280,314 fűt értékű volt, tehát alig valamivel több mint a mult év harmadik negyedében.

A budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzetei

1880. év nov. hó 5.

	Minőségű súly Hectoliterenként	Ara 100 kgr.-nak
Búza:	kgr.	frt. kr. frt. kr.
Bánsági	72 8—74 6	
Tiszavidéki	76 4—78 3	
Pestvidéki	72 8—74 6	12 45 12 75
Fehérmegyei	76 4—78 3	12 20 12 40
Bácskai	72 8—74 6	12 45 12 75
Róza:	76 4—78 3	9 40 9 60
Magyar	70 —72	9 50 9 75
Arpa:		
Takarmány	60 62	6 15 6 40
Majda	82 68 7	7 10 9 20
Zab:		
Magyar	36 4—40 1	5 85 6 10
Tengeri:		
Bánsági		7 85 8 70
Másnád		7 75 7 90
Répeze:		
Káposzta		12 — 12 —
Bánsági		12 25 12 75
Köles:		5 75 6 —
Szőkány:		
Búza tavaszra szállítandó	74 7	12 5 12 10
Búza Szépt.—Ok-tób. szállítandó		11 65 11 75
Róza tavaszra szállít. 69 2—		— — —
Tengeri Máj.—Jun. szállítandó		6 30 6 35
Répeze káposzta Aug.—Szept. szállítandó		12 13 —
Répeze bánsági Jul.—Aug. szál-lítandó		— — —
zesz (nyers) 100 százálekként		— 33 — 35

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*)

Tekintetes Szerkesztő úr!

A „Kelet” 252. november 3. számában Nagy-Enyedről írt azon hírre vonatkozólag, hogy én a „Bethlen-főtanodával” szemben felmerült számadási viszonyból kifolyólag, és mások zak-latásai következtében csöndöt nyitottam volna vagyonomra, — adósaim és hitelezőim tájékozá-sa végett ezennel kijelentem: miszerint ezen hir merőben alaptalan. — A főtanodával számadá-som elintézése után annak eredményéről azon-ban nem fogok késni kimerítő nyilatkozatomat hírlapilag is közzétenni.

Nagy-Enyeden, 1880. november hó 4-én

Biró Miklós,
ügyvéd.

*) E rovat alatt megjelenő közleményekért csupán a sajtóhatóság nevében vállal felelősséget.

Szerk.

Magyar kir. államvasutak menetrendje.

(Keleti vonal.)
Érvényes 1880. évi szeptember hó 10-étől.

Predeal—nagyváradi irány.

Predeal—nagyvárad i irány.									
Állomások		Gyors- vonat 1. sz.		Személy- vonat 3. sz.		Teher- vonat 63. sz.		Állomások	
		óra	perc	óra	perc	óra	perc		
Bukarest	Elind.	8	15	6	30				
Predeal		1	09	4	53				
Tömös		1	33	5	21				
Derește-Hétfalu		—	—	5	48				
Brassó (Kronstadt)	Érkez.	2	06	6	13				
Brassó (Kronstadt)	Elind.	2	16	6	13				
Botfalv (Brenndorf)	"	—	—	6	36				
Földvár (Marienburg)	"	2	44	6	52				
Mogyorós (Nussdorf)	"	—	—	7	10				
Apáca (Geist)	"	3	03	7	23				
Kőpecz	"	—	—	7	43				
Ágostonfalva	"	3	18	7	51				
Alsó-Rákos	"	—	—	8	13				
Homoród-Kőhalom	"	3	52	8	41				
Kacsa	"	—	—	8	57				
Benne	"	—	—	9	18				
Erked	"	—	—	9	41				
Héjasfalva	"	3	54	10	15	63. sz.			
Szegesvár	"	4	07	10	32				
Szegesvár	"	4	12	10	52	7	10		
Dános	"	—	—	11	11	7	50		
Érzsébetváros	"	5	40	11	31	8	40		
Eczel	"	—	—	11	45	9	02		
Medgyes	"	6	01	12	06	9	50		
Kapus	"	6	13	12	24	10	18		
Kapus (Vendéglő)	"	6	31	12	30	11	30		
Mikesásza	"	—	—	12	49	12	11		
Hosszu-Ászó	"	—	—	1	05	12	35		
Balázsfalva	"	7	03	1	25	1	05		
Karácsonfalva	"	—	—	1	40	1	33		
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Érkez.	7	30	2	06	2	16		

Marosvásárhely—Kocsárd									
Állomások		Vegy.-v. 215 sz.		Vegy.-v. 213. sz.		Állomások			
		Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc				
M.-Vásárhely	Ind.	9	07	1	40				
Nyarádtó	"	9	33	2	06				
Csapó-Radnóth	"	10	28	3	05				
Maros-Bogát	"	11	02	3	42				
Maros-Ludas	"	11	20	4	00				
Kecze	"	11	40	4	20				
Kocsárd (Vend.)	"	12	14	4	54				

Gyulafehérvár—Tövis									
Állomások		Vegyes v. III sz.		Vegy. von. III sz.		Állomások			
		Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc				
Gyulafehérvár v. Ér.		12	46	6	12				
Gyulafehérvár	Ind.	1	01	6	42				
Tövis (vend.)	Érk.	1	33	7	14				

Nagy-Szeben—Kapus									
Állomások		Vegy. von. 311. sz.		Vegy. von. 313 sz.		Állomások			
		Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc				
Nagy-Szeben	Ind.	3	58	10	05				
Vizakna	"	4	25	10	32				
Ladamos	"	4	53	11	00				
Nagy-Selyk.	"	5	25	11	32				
Kapus (vend.)	Érk.	5	50	11	57				

Jegyzet. A vastagabb keretbe nyomott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számított éjjeli időt jelentik.

Állomások		Gyors- vonat 1. sz.		Személy- vonat 3. sz.		Teher- vonat 63. sz.		Állomások	
		óra	perc	óra	perc	óra	perc		
Tövis (Vendéglő)	Elind.	7	37	2	26	3	00		
Nagy-Enyed		7	54	2	48	3	50		
Felvincz	"	—	—	3	10	4	30		
Maros-Ujvár	"	—	—	3	17	4	41		
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erkez.	8	18	3	24	4	52		
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	23	3	34	5	30		
Gyéres	"	8	47	4	10	6	40		
Virágosvölgy	"	—	—	4	45	7	27		
Kolozs-Kara	"	—	—	5	26	8	30		
Apahida	"	—	—	5	38	9	00		
Kolozsvár (Vendéglő)	Érkez.	10	07	5	59	9	36		
Kolozsvár	Elind.	10	17	6	24	7	05		
Magyar-Nádas	"	—	—	6	50	7	48		
Magy.-Gorbó	"	—	—	7	06	8	18		
Egeres	"	—	—	7	22	8	52		
Sztána	"	—	—	7	46	9	35		
Bánffy-Hunyad	"	—	—	8	08	10	50		
Csucsá	"	—	—	8	50	12	30		
Bucsa	"	11	—	9	09	1	30		
Brátka	"	12	—	9	27	2	20		
Rév	"	—	—	9	48	3	40		
Elesd	"	—	—	10	06	4	47		
Mező-Telegd	"	12	17	10	23	5	52		
Fugyi-Vásárhely	"	—	—	10	42	6	30		
Várád-Velence	"	1	—	10	52	6	49		
Nagyvárad (Vendéglő)	Erkez.	1	45	11	00	7	02		
Nagyvárad	Elind.	1	50	11	25	8	00		
Püspök-Ladány	"	3	14	2	11	11	42		
Czegléd	"	5	45	6	36	6	43		
Budapest	Érkez.	7	30	8	45	8	50		